

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	Доктор філософії
<i>Спеціальність:</i>	011 Освітні, педагогічні науки
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	3
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

д.п.н., проф., Зеленов Євгеній Анатолійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри педагогіки, української філології та журналістики

посада

olmer1954@gmail.com

електронна адреса

+38-050-474-63-87

телефон

Skype: zelenov1

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета викладання навчальної дисципліни – розвиток професійно-педагогічного мислення майбутніх викладачів, формуванням у них науково-педагогічних знань і умінь, що необхідні як для викладацької діяльності, так і для підвищення загальної професійної компетентності та педагогічної культури, ознайомлення здобувачів із сучасними трактуваннями предмета педагогіки вищої школи; дати уявлення про історію та сучасний стан вищої освіти в Україні, провідних тенденцій її розвитку; сприяти формуванню методологічної культури педагогів; сформуванню установки на постійний пошук прикладання філософських, соціально-економічних, психологічних та інших знань до вирішення проблем навчання і виховання у ЗВО; сприяти глибокому освоєнню норм професійної етики викладача вищої школи; поглибити уявлення про особливості професійної праці викладача вищої школи.

В основу викладання дисципліни покладено аксіологічний, антропологічний, культурологічний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, феноменологічний, герменевтичний, акмеологічний підходи, які передбачають розгляд педагогічних проблем у контексті соціокультурної ситуації, погляд на освіту й виховання як на складники культури нації, людства. Програма складена з урахуванням принципів культуровідповідності, єдності загальних та національних цінностей, особистісно орієнтованої вищої освіти.

Знати: основні педагогічні категорії, сутність, своєрідність навчально-виховного процесу у вищій школі, тенденції, особливості розвитку системи вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах, суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку, структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, критерії відбору, принципи структурування змісту навчання у вищій школі, форми організації навчання здобувачів, сутність, особливості, методи, прийоми виховання студентів, основи управління закладами вищої освіти.

Результати навчання:

Передумови до початку вивчення:

Вміти: ставити навчальну мету, відбирати, структурувати зміст лекцій, практично-семінарських занять, розвивати інтерес, особистісне ставлення здобувачів вищої освіти до змісту навчального курсу, складати навчальну програму з курсу, застосовувати методи, прийоми організації виховного впливу на студентів

Базові знання та уявлення із загальних основ педагогіки та історії педагогіки, вікової психології, філософії, культурології.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

ЗК 1. Здатність формувати системний науковий світогляд, професійну етику, загальнокультурний кругозір.

ЗК 4. Здатність до толерантного сприйняття різних ідей, принципово нових точок зору на факти дійсності

ЗК 7. Вміння вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації з різних джерел і літератури з теми дослідження на українській і іноземній мові.

ФК 1. Здатність прогнозувати розвиток вищої освіти в Україні та світі, розуміти теоретичні та практичні проблеми вищої освіти в європейських країнах, історію розвитку та сучасний стан науково-педагогічних знань в них, використовувати систематизовані теоретичні і практичні знання для визначення та розв'язання дослідницьких задач проблематики історії педагогіки та педагогічної компаративістики.

ФК 2. Уміння орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку теорії та методики виховання.

ФК 3. Здатність до теоретичного критичного аналізу педагогічних теорій, концепцій, систем і практики навчання і виховання.

ФК 4. Здатність прогнозувати вплив суспільних перетворень на зміну ціннісних орієнтирів учнівської молоді.

ФК 5. Здатність організовувати освітній процес у контексті ідей гуманізації, демократизації, етнізації виховання на засадах аксіологічного, культурологічного, синергетичного, особистісно-діяльнісного, компетентнісного підходів та колективної творчої діяльності суб'єктів виховної взаємодії.

ФК 6. Здатність узагальнювати і критично оцінювати наукові результати, отримані іншими науковцями, виявляти і формулювати актуальні науково-педагогічні проблеми.

ФК 8. Здатність до організації цілісного науково-педагогічного дослідження.

ФК 9. Здатність виявляти шляхи та педагогічні технології духовного розвитку особистості у вищій школі.

ФК 10. Вільне володіння понятійно-термінологічним апаратом педагогічної науки.

ФК 11. Володіння методологією та методами науково-педагогічного дослідження.

ФК 12. Розуміння різних контекстів, в яких навчання та виховання можуть мати місце.

ФК 14. Здатність на основі аналізу теоретичного і емпіричного матеріалу самостійно формулювати висновки і пропозиції для вирішення комплексних завдань у галузі педагогічної практики.

ФК 15. Здатність розробляти інструментальні методи оцінювання результатів навчання, виховання і чинників, що їх визначають.

ФК 16. Здатність відбирати, узагальнювати і адаптувати результати сучасних міждисциплінарних досліджень у процесі викладання педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти.

ФК 17. Здатність прогнозувати, планувати, організовувати, здійснювати, оцінювати та корегувати навчально-виховний процес у закладах вищої освіти.

ФК 18. Здатність критично оцінювати власні дослідження у контексті результатів сучасних наукових досліджень.

ФК 19. Здатність аргументувати та захищати авторську позицію під час наукових обговорень, у тому числі іноземною мовою.

ФК 23. Обирати в усному і писемному педагогічному мовленні найдоцільніші формули мовленнєвого етикету.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

- ПР 1.** Знання соціально-історичної обумовленості цілей розвитку освіти в Україні та за кордоном, етапів розвитку вітчизняної педагогіки, внесок вітчизняних вчених у педагогічну науку, нормативно-правових документів становлення педагогічної науки в Україні.
- ПР 2.** Знання основних філософських методологічних підходів до організації виховного процесу в контексті варіативності виховних практик.
- ПР 3.** Знання сучасних наукових підходів до розуміння природи й сутності людини, сутності, духовно-культурних цінностей виховання.
- ПР 5.** Знання та розуміння структури вищої освіти в Україні.
- ПР 6.** Знання специфіки науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
- ПР 7.** Знання історії становлення та розвитку порівняльної педагогіки, методів порівняльної педагогіки.
- ПР 8.** Уміння прогнозувати на основі філософських знань розвиток сучасної науки
- ПР 10.** Уміння використовувати сучасні засоби і технології організації здійснення освітнього процесу.
- ПР 13.** Уміння аналізувати і синтезувати наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з проблем теорії, історії і практики освітнього процесу різних країн світу, аналізувати світову освітню політику в історичній ретроспективі.
- ПР 14.** Уміння використовувати міждисциплінарний та трансдисциплінарний підходи до аналізу педагогічних явищ та процесів.
- ПР 15.** Уміння використовувати знання основних історико-педагогічних підходів до аналізу типів освітніх інститутів, освітніх систем та педагогічних теорій в історичному розвитку, аналізувати історико-педагогічні проблеми, прогресивні теорії у системі світової педагогічної спадщини, використовувати методи порівняльної педагогіки.
- ПР 18.** Уміння визначати власну позицію щодо педагогічних інновацій, працювати з навчальною та науковою літературою, орієнтуватися в колі проблем сучасних педагогічних технологій.
- ПР 21.** Уміння виступати перед аудиторією: викладати навчальний матеріал, надавати професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців і широкого загалу, вести дискусію.
- ПР 25.** Здатність створювати рівноправну і справедливую атмосферу у колективі, що мотивує працівників до об'єднання та руху до спільної мети.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Педагогіка вищої школи як наука	2/0/2	Предмет і основні категорії педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук, її зв'язок з іншими науками. Особливості педагогіки вищої школи. Особливості університетської освіти.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Суб'єкти процесу навчання у вищій школі	2/0/2	Зміст і структура діяльності викладача, її особливості. Типології викладачів ЗВО. Характерні риси студентства. Сучасна типологія студентства. Особливості цифрового покоління студентів.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Аудиторні заняття у вищій школі	2/0/2	Вимоги до лекції. Характерні риси лекції. Способи підготовки і читання лекції. Правила поведінки лектора. Особливості проведення семінару. Особливості проведення іспиту.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Виховання у закладі вищої освіти	2/0/2	Актуальність виховання у ЗВО. Принципи виховання у вищій школі. Специфіка виховного процесу у ЗВО. Основні напрямки виховання у ЗВО. Роль викладача вищої школи у вихованні здобувачів вищої освіти.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Заклад вищої освіти як об'єкт управління	2/0/2	Термінологічні означення типів ЗВО України. Ресурси ЗВО. Об'єкт дії та впливу в діяльності ЗВО. Ієрархія управлінських рішень в діяльності ЗВО. Принципи економічного управління функціонуванням ЗВО.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

			Основні внутрішні документи, що регламентують діяльність ЗВО. Показники діяльності ЗВО.	
6.	Організаційно-правова структура ЗВО	2/0/2	Рівні структури ЗВО. Відокремлені структурні підрозділи. Динамізм структури ЗВО.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Словник-хрестоматія педагогічних понять: Навч. посібник для студентів, аспірантів, викладачів. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. – 272 с.
3. Вітвицька С.С. В 54 Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk702798.pdf>
4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
5. Зеленов Є. А. Цифрове покоління : витоки, особливості, засоби взаємодії : монограф. / Є. А. Зеленов. – Київ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. – 240 с. – ISBN 978-617-11-224-8. – URL : <https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2dda1412-3b6d-431a-b08e-537d4cb6f251/content>
<https://dspace.snu.edu.ua/handle/123456789/723>
6. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1086/3/.pdf>
7. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. – 534 с URL: https://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/1805/1/%D0%9F%D0%92%D0%A8_%D0%9B%D0%B5%D0%B1%D1%96%D0%B4%D1%8C.pdf
8. Педагогіка вищої школи: підручник / В. П. Головенкін ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / М. М. Фіцула. – Київ: «Академвидав» 2006. – 352 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/412096.pdf

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка вищої школи» (для аспірантів денної та заочної форми навчання всіх спеціальностей) // Уклад.: Є.А. Зеленов. Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 17 с. Сертифікат № 9202 від 19.04.2023 р
2. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка вищої школи» (для аспірантів денної та заочної форми навчання) / Уклад. Є.А. Зеленов. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. – 107 с. Сертифікат №9193

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	Аспірант може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу аспіранту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання. Під час виконання завдань аспірант має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.
<i>Завдання і заняття:</i>	Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки. Під час занять студенти: ☐ не вживають їжу та жувальну гумку; ☐ не залишають аудиторію без дозволу викладача; ☐ не заважають викладачу проводити заняття. Під час контролю знань студенти: ☐ є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; ☐ розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб); ☐ не заважають іншим; ☐ виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

